

تعریف مفاهیم و شاخص‌ها

جمعیت یارانه‌بگیر: کلیه افراد دارای کد ملی ثبت شده در سازمان ثبت احوال کشور هستند، یارانه دریافت می‌کنند و نام و مشخصات آن‌ها در پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان موجود می‌باشد.

خانوار: مجموعه‌ای از افراد که مشخصات آنان در سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها و پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان تحت عنوان خانوار ثبت شده است. خانوار شامل یک سرپرست و یک یا چند عضو می‌باشد. خانوار یک نفره، در واقع خانوار بدون عضو و فقط دارای سرپرست محسوب می‌شود. ساختار خانوار از بانک‌های مختلف مانند ساختار خانوار یارانه بگیر، ساختار خانوار بیمه شده و ... استخراج می‌گردد.

خانوار زن سرپرست: خانوارهایی که یک زن به عنوان سرپرست آنها در سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها ثبت شده است. در این خانوارها ممکن است مرد بزرگسال حضور داشته یا نداشته باشد. به عبارت دیگر، تأهل، مجرد، مطلقه بودن یا فوت همسر تأثیری در این تعریف ندارد.

مناطق روستایی و شهری: اگر محل سکونت خانوار در سامانه هدفمندسازی یارانه‌ها، بانک اطلاعات بیمه‌ها، پایگاه ثبت احوال کشور و ... شهر یا روستا عنوان شده باشد، همان معیار تفکیک این خانوارها در پایگاه و اطلس رفاه ایرانیان است. تغییرات جمعیتی به لحاظ تغییرات حیاتی (تولد یا مرگ) در سامانه به روز می‌شود ولی مهاجرت‌ها انعکاس پیدا نمی‌کنند. برای مثال اگر خانواری از روستا به شهر یا برعکس مهاجرت کند، تا زمانی که اطلاعات جدید در اختیار سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها قرار نگرفته باشد، آن خانوار همچنان ساکن منطقه قبلی خود محسوب می‌شود.

بُعد خانوار: اینکه چند نفر تحت عنوان یک خانوار نام خود را در سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها ثبت کرده باشند، بعد خانوار را نشان می‌دهد.

دارای عضو سالمند: خانوارهایی که یک یا بیش از یک نفر از اعضای آنها بیش از ۶۵ سال داشته باشند، دارای عضو سالمند محسوب می‌شوند.

دهک: دهک‌بندی در پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان بر اساس شاخص‌هایی چون دارایی‌ها، حقوق، بیمه، سفر خارجی، مالکیت خودرو و منزل و میانگین واریز سالانه به حساب سرپرست و اعضای خانوار در سال‌های ۹۵ تا ۹۸، تراکنش خرید بانکی در سالهای ۹۸ و ۹۹ انجام گرفته و بر اساس آن، جمعیت یارانه‌بگیرها به ده قسمت تقسیم شده است. دهک اول، ده درصد جمعیتی است که کمترین برخورداری از شاخص‌های فوق را داشته و دهک دهم، ده درصد جمعیتی که بالاترین برخورداری را داشته است.

ارزش خودرو: با توجه به اینکه آخرین اطلاعات مربوط به ارزش خودروی خانوارها متعلق به آبان سال ۱۳۹۸ است و پس از آن اطلاعات مربوط به قیمت خودروها در پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان به‌روز نشده، لذا از آخرین اطلاعات موجود در اطلس استفاده شده است.

تراکنش با کارت بانکی: هرگونه خرید با کارت بانکی که به صورت اینترنتی یا با استفاده از دستگاه‌های POS انجام گرفته، در این اطلس به عنوان خرید با کارت بانکی ثبت شده است. اطلاعات ارائه شده مربوط به جمع خرید همه اعضای خانوار می‌باشد.

سفر خارجی: سفرهای غیربازرگانی که با استفاده از هواپیما به خارج از کشور انجام گرفته است.

بیمه اجتماعی: کلیه خانوارهایی که نام حداقل یکی از اعضای آنها به عنوان بیمه‌شده ثبت شده باشد. بیمه‌های اجتماعی شامل بیمه تأمین اجتماعی، صندوق‌های بازنشستگی لشکری و کشوری، فولاد، روستائیان و بنادر می‌شود.

فاقد بیمه و فاقد مستمری: منظور از مستمری، حقوقی است که به صورت منظم و ماهانه به حساب حداقل یکی از اعضای خانوار که بازنشسته تأمین اجتماعی یا سایر صندوق‌های بازنشستگی باشد واریز می‌شود. خانوارهای فاقد بیمه و فاقد مستمری، خانوارهایی هستند که نه عضو بیمه پرداز (دارای اشتغال رسمی) و نه عضو مستمری بگیر دارند. این گروه با اصطلاح خانوارهای فاقد درآمد ثابت نیز در متن اطلس عنوان شده‌اند.

دارای عضو شاغل دولتی: خانوارهایی که حداقل یکی از اعضای آنها استخدام رسمی، پیمانی یا قرارداد کار معین در یکی از دستگاه‌های اجرایی کشور باشد.

دارای بیمه روستائیان و عشایر: خانوارهایی که حداقل یکی از اعضای آنها در صندوق کشاورزان، روستائیان و عشایر نام‌نویسی کرده و توسط این صندوق بیمه شده باشد.

دارای عضو بازنشسته: خانوارهایی که حداقل یکی از اعضای آنها از سازمان تأمین اجتماعی یا سایر صندوق‌های بازنشستگی حقوق بازنشستگی دریافت می‌کند.

پوشش نهادهای حمایتی: خانوارهایی که در سازمان بهزیستی و یا در کمیته امداد امام خمینی ثبت‌نام شده و توسط این دو نهاد به طور مستمر حمایت مالی می‌شوند.

یارانه معیشت: خانوارهایی که پس از حذف یارانه بنزین در سال ۱۳۹۸ مشمول دریافت بسته حمایت معیشتی دولت شده‌اند که مبلغ آن بسته به بعد خانوار متفاوت است.

وام یک میلیون تومانی کرونا: خانوارهایی که در سال ۱۳۹۹ با ارائه درخواست از وام یک میلیون تومانی کرونا بهره‌مند شدند. این وام شامل هر دو مرحله می‌باشد.

بیمه سلامت: خانوارهایی که حداقل یکی از اعضای آن در سازمان بیمه سلامت ایران ثبت نام کرده باشد.

دارای بیمار خاص: خانوارهایی که حداقل یکی از اعضای آنها دارای بیماری خاص بوده و اطلاعاتشان از وزارت بهداشت و سازمان تأمین اجتماعی اخذ و در پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان ثبت شده باشد.

دارای معلول: خانوارهایی که حداقل یکی از اعضای آنها دارای معلولیت ذهنی یا جسمی - حرکتی بوده و نامشان در سازمان بهزیستی کشور ثبت شده باشد.